

Temat: Rodzaje okoliczników.

Przeczytaj informacje na temat okolicznika (podręcznik str. 272-273 → niebieskie ramki) i wykonaj ćwiczenia.

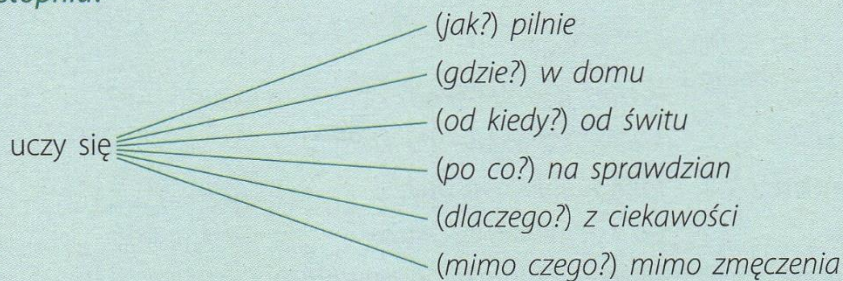
Okolicznik i sposoby jego wyrażania

► podręcznik, s. 272

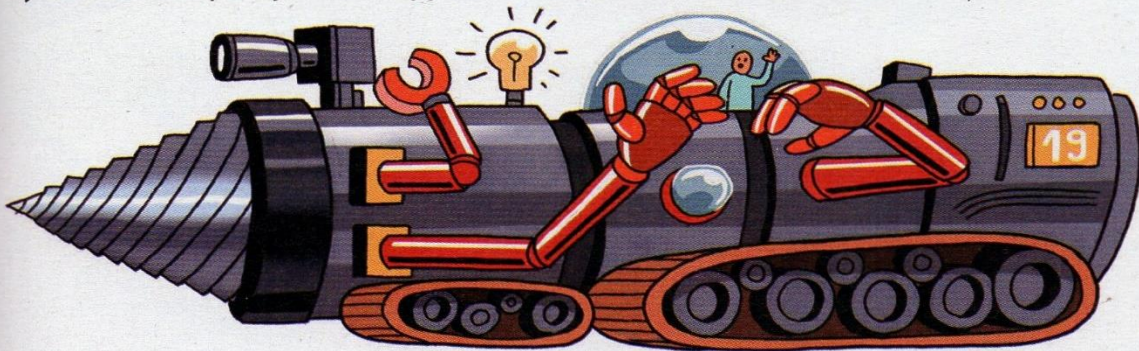

Okolicznik to część zdania, która określa czasownik, rzadziej przymiotnik lub przysłówkę. Nazywa między innymi sposób wykonywania czynności, jej przyczynę, miejsce, czas trwania, cel. Najczęściej jest wyrażony przysłówkiem, wyrażeniem przyimkowym, zaimkiem lub czasownikiem w bezokoliczniku.

Odpowiada na pytania: *jak? w jaki sposób? gdzie? którędy? dokąd? skąd? kiedy? po co? w jakim celu? dlaczego? z jakiej przyczyny? wbrew czemu? mimo czego? w jakim stopniu?*

1. Wyobraź sobie, że przedmiot przedstawiony na rysunku to bardzo pożyteczny wynalazek. Uzupełnij informację o nim odpowiednimi okolicznikami.

Urządzenie jest uruchamiane (na jak długo?)

(dlaczego?)

Skonstruowano je (gdzie?)

(kiedy?)

Powstało (po co?)

(wbrew czemu?)

Działa (jak?)

(pod jakim warunkiem?)

2. Wyszukaj okoliczniki. Nad każdym z nich zapisz pytanie, na które odpowiada.

Hugo Gernsback wymyślił w latach dwudziestych ubiegłego wieku izolator. Urządzenie miało skupiać myśli podczas czytania i pisania. Skutecznie odgradzało osobę od bodźców zewnętrznych. W specjalnym hełmie był wydrążony otwór na wydychane powietrze. Na wyposażeniu izolatora znajdowała się butla z tlenem. Użytkownik dzięki specjalnemu połączeniu z nią mógł oddychać. Izolator spełniał swoją funkcję pod warunkiem odporności na gorąco. Z powodu tej uciążliwości wynalazek nie zainteresował producentów.

Rodzaje okoliczników:

• miejsca	<i>gdzie? dokąd? skąd?</i>	<i>tam</i>
• czasu	<i>kiedy? od kiedy? do kiedy?</i>	<i>o piątej</i>
• sposobu	<i>jak? w jaki sposób?</i>	<i>mocno</i>
• celu	<i>po co? w jakim celu?</i>	<i>dla dobra</i>
• przyczyny	<i>dlaczego? z jakiego powodu?</i>	<i>wskutek nieporozumienia</i>
• przyzwolenia	<i>wbrew czemu?</i>	<i>wbrew nakazowi</i>
• stopnia	<i>jak bardzo?</i>	<i>bardzo</i>
• warunku	<i>pod jakim warunkiem?</i>	<i>na prośbę</i>
	<i>w jakich możliwych okolicznościach?</i>	<i>w razie choroby, w przypadku protestu</i>

3. Podkreśl w zdaniach okoliczniki i nad każdym zapisz jego rodzaj.

- Rodzina Gernsbacków mieszkała w Luksemburgu.
- Hugo wyemigrował do Stanów Zjednoczonych na początku dwudziestego wieku.
- W celu popularyzacji radioodbiorników stworzył pierwsze specjalistyczne czasopismo.
- Mimo wielu różnych zainteresowań jest znany głównie jako twórca literatury fantastycznonaukowej.
- Nazywa się go często ojcem fantastyki.
- Dla wyróżnienia najlepszych twórców gatunku *science fiction* ufundował specjalną nagrodę.

4. Przeczytaj historię, a następnie uzupełnij tekst okolicznikami tak, aby lepiej zobrazować przedstawioną sytuację.

Przybyli z _____

Szkoła nie wyróżniała się niczym szczególnym. Jednak _____ wydarzyło się coś niezwykłego. _____ trwały lekcje. _____

rozległ się dziwny szum. Dach _____ zadrżał. Zrobiło się _____

ciemno. Ogromne niezidentyfikowane istoty _____ wylądowały _____ przybiegł dyrektor.

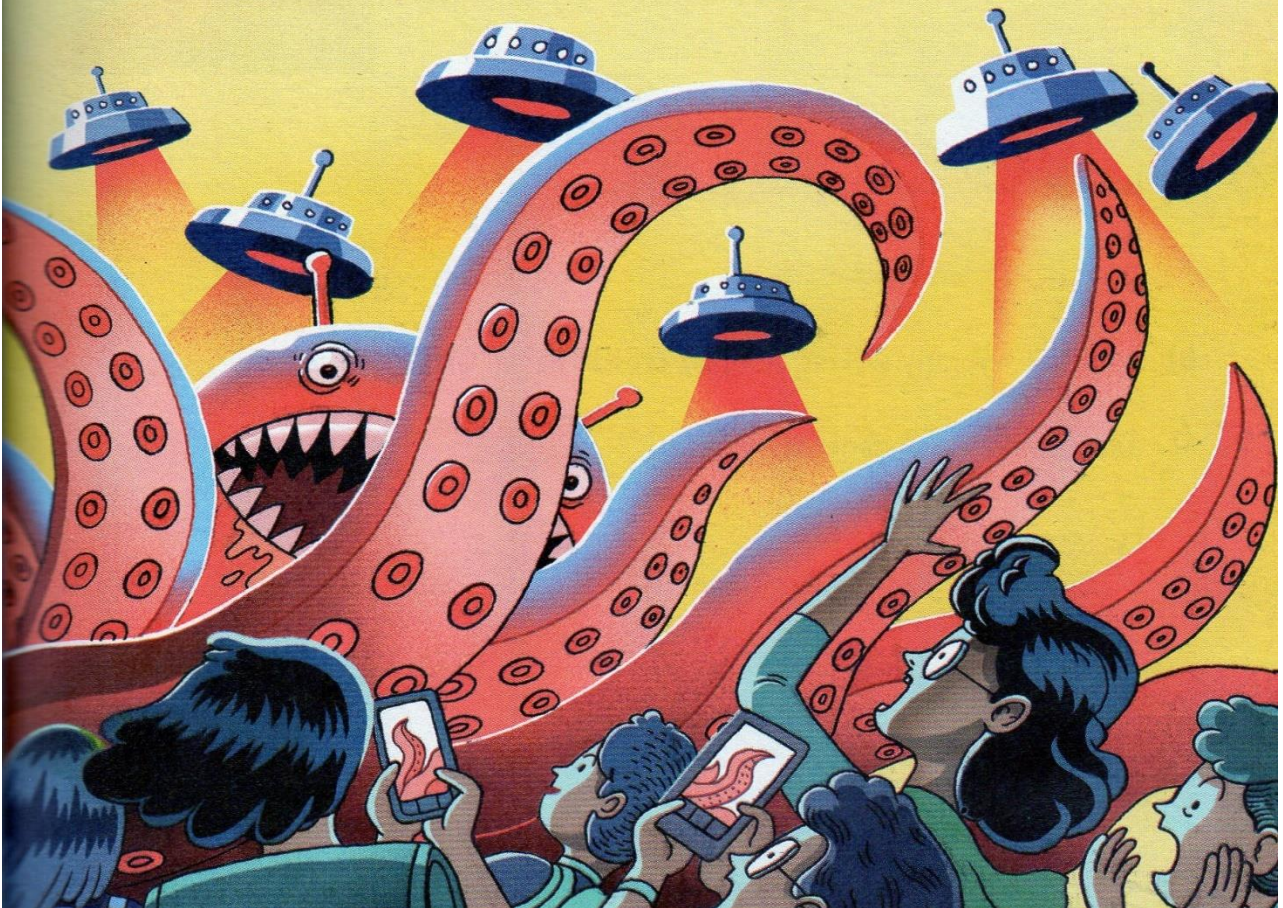
_____ zarządził zamknięcie okien i wyłączenie komórek.

_____ obślizgłe macki _____ oploty cały budynek.

Zabulgotało _____. _____ zaczęła wypływać gęsta ciecz. Oblepiła wszystko _____.

Uczniowie i nauczyciele oniemieli _____.

Włączyło się oświetlenie. Wszyscy _____ rozejrzeli się po zupełnie nowej szkole. Rozświetlony skomputeryzowany budynek robił _____ duże wrażenie.

Powodzenia!